

Eksamensopgave EU-ret, HA(jur.), maj 2020

Besvarelsen må maksimalt have et omfang på 20.000 anslag (inkl. mellemrum).

Opgave 1 (vægter ca. 70 % i den samlede karakter)

Virksomheden Havefix i medlemsstat A har udviklet en app ved samme navn, som giver haveejere mulighed for at få kontakt med pensionister og andre med "grønne fingre", som kan ordne deres have. Gennem appen booker man således en havehjælp og betaler en pris, der er bestemt af, hvor mange timer arbejdet varer. Kunden betaler til Havefix, som efterfølgende sørger for at betale timeløn til de personer, der har udført arbejdet (havearbejderne).

Appen bliver en stor succes i medlemsstat A, og både kunder og de involverede havearbejdere er godt tilfredse. Anlæggsgartnerne er mindre tilfredse, og de lobbyer ihærdigt for at få en regulering af aktiviteten. Det ender med, at medlemsstat A indfører krav om, at man for at udbyde denne form for tjenesteydelser, der medfører deltidsansættelse af personale, har pligt til at søge om en tilladelse. Loven gør det ikke klart, hvilke krav der gælder for at opnå tilladelse, men erhvervsministeren oplyser i en pressemeddelelse, at tilladelsesordningen skal sikre, at de involverede aktører ikke udøver illoyal konkurrence, og de betingelser, der vil blive stillet, vil tilgodese denne målsætning.

Da Havefix søger om tilladelse til at udbyde denne form for tjenesteydelser, bliver de ganske vist tildelt en tilladelse, men alene hvis de opfylder en række krav til indrapportering, ligesom de alene opnår tilladelse til at rette deres app mod kunder (haveejere), der bor i medlemsstatens østlige provinser. De bliver desuden afkrævet et gebyr på 25.000 DKK.

Efter denne oplevelse retter Havefix sit blik mod nabomedlemsstaten B. Efter en sproglig tilpasning af appen lancerer de denne med stor succes i medlemsstat B. De hyrer også her en masse pensionister med grønne fingre, og de får hurtigt mange opgaver gennem appen. Da den markant ændrer markedet, udløser det også i denne medlemsstat en reaktion. Der indføres således et krav om, at den, der formidler arbejdsydelser, skal optages i et register. Det oplyses, at kravet skal gøre det lettere at kontrollere virksomhedens overholdelse af arbejdsmiljøreglerne.

I medlemsstat B har de i en årrække haft en skatteordning, som giver haveejere mulighed for at fradrage op til 1.000 EUR om året, i det omfang dette beløb er betalt for udført havearbejde. Fordi man ønsker at forhindre en alt for pludselig forrykning af markedet, ændrer man ordningen, således at havearbejde, der er bestilt via en app, ikke længere giver mulighed for at opnå fradrag for udført havearbejde.

Da de forskellige tiltag truer med at underminere Havefix' forretning, søger de rådgivning. I første omgang ønsker Havefix en afklaring af, hvad der gælder efter EU-retten.

Hvad vil du svare Havefix?

Opgave 2 (vægter ca. 30 % i den samlede karakter)

Redegør for, hvad Domstolens dom i sag C-836/18, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real*, får af betydning for muligheder for familiesammenføring i medlemsstaterne.

RETTEVEJLEDNING EU-ret, HA(jur.), maj 2020

Opgave 1:

Denne type tjenesteydelser er omfattet af servicedirektivet, og er ikke omfattet af undtagelser i art. 2 eller 17.

Som konsekvens heraf kan kapitel III anvendes til at vurdere situationen i medlemsstat A, da denne del af direktivet også kan anvendes ved interne forhold.

Krav om tilladelser skal opfylde kravene i direktivets art. 9-13. Det betyder, at det først skal vurderes, om der er grundlag for at stille krav om en tilladelse, jf. art. 9. Det første krav er, at ordningen ikke må forskelsbehandle tjenesteyderen. Der er ikke noget, der indikerer, at der sker forskelsbehandling grundet nationalitet. Det har på forelæsningen været nævnt, at hvis art. 9 skal finde anvendelse på interne forhold, kunne den måske udvides til at omfatte en bredere række forskelsbehandlinger end direkte og indirekte forskelsbehandling pga. nationalitet. Opgaven giver dog ikke noget sikkert holdepunkt for at antage, at der foreligger nogen form for forskelsbehandling. Efter den anden betingelse synes det nærliggende, at ordningen er begrundet i tvingende almene hensyn (illoyal konkurrence), ligesom den forekommer at være proportional. Derimod opfylder ordningen næppe kravene i art. 10, stk. 2, litra d og f, der kræver, at tilladelser er baseret på klare og entydige krav, der er offentliggjort på forhånd. Den geografiske begrænsning af den tildelte tilladelse kan næppe begrundes, jf. art. 10, stk. 4, idet der ikke synes at være tvingende almene hensyn, der kan begrunde begrænsningen. Endelig er gebyret måske for højt, jf. art. 13(2).

I medlemsstat B leverer Havefix tjenesteydelser, idet der ikke er noget, der antyder, at de bliver etableret. De ansætter måske nok deltidspersonale, men opretter ikke noget kontor. Kravet om registrering skal således bedømmes efter kapitel IV i servicedirektivet. Kravet om at blive registreret er et af de "forbudte" krav opremset i art. 16, stk. 2. Selvom et registreringskrav i princippet kan begrundes efter art. 16, stk. 3, er det alene muligt at påberåbe fire forskellige hensyn, og ingen af disse kan siges at dække de hensyn, der søges varetaget i opgaven.

Efter servicedirektivets art. 19, litra b, må medlemsstaterne ikke have regler om finansiel bistand, der særligt rammer udenlandske tjenesteydere. Det må dog antages, at hvor der er tale om fradragsregler, kan de ikke vurderes efter direktivet pga. undtagelsen i art. 2, stk. 3. I stedet må man vurdere fradragsreglerne efter art. 56. Man kan overveje, om der er tale om diskrimination, men det synes ikke oplagt, idet man laver et indgreb mod en app – ikke et indgreb der er rettet mod udenlandske tjenesteydelser. Der er dog oplagt tale om en restriktion, der kan bedømmes efter tjenesteydelsestesten. Det indebærer en vurdering af, om der er tvingende almene hensyn, og om dette varetages på en proportional måde.

Opgave 2:

Opholdsdirektivet sikrer opholdsret til ægtefællen til en unionsborger, hvis denne flytter til en anden medlemsstat end den, vedkommende er statsborger i. Traktatens regler om fri bevægelighed sikrer, at den unionsborger, der har haft et reelt ophold i en anden medlemsstat (som udgangspunkt mindst tre måneder), har ret til at tage sin ægtefælle med tilbage til sit oprindelsesland, og at ægtefællen så er sikret opholdsret efter traktaten, jf. pensum s. 486 f. Hvis en erhvervsdrivende eller arbejdstager pendler til en anden medlemsstat regelmæssigt, kan det være udelukket for bopælslandet at udvise ægtefællen til denne unionsborger, hvis ægtefællen spiller en central rolle i forbindelse med pasning af unionsborgerens børn, og det således vil være vanskeligt for unionsborgere at fortsætte med at pendle, hvis ægtefællen udvises, jf. pensum s. 484 f.

Ingen af ovennævnte regler sikrer dog den unionsborger, som ikke har udøvet fri bevægelighed, jf. også dommens præmis 29. Kravet, som er indført i Spanien, om at også den spanske statsborger, der ikke har udøvet fri bevægelighed, skal have tilstrækkelige midler, er således ikke et krav, der stilles efter EU-retten, men efter spansk ret. Da spansk ret har valgt at læne sig op ad de EU-retlige regler, forklarer Domstolen dog, hvordan kravet om tilstrækkelige midler fortolkes i opholdsdirektivet, således at den spanske domstol kan fortolke EU-konformt som forudsat i spansk ret, jf. præmis 29. Men denne del af dommen siger ikke noget om mulighederne for familiesammenføring efter EU-retten.

Domstolen vender sig herefter mod det centrale spørgsmål, om art. 20 TEUF sikrer en unionsborger, der aldrig har udøvet fri bevægelighed, en vis beskyttelse, når vedkommendes ægtefælle står til at blive udvist. Domstolen anfører, at som udgangspunkt er forholdet ikke reguleret af EU-retten (præmis 35), medmindre det reelt har den konsekvens, at unionsborgeren fratages den effektive nydelse af kerneindholdet af de rettigheder, som denne tildeles ved sin status som unionsborger efter art. 20 (præmis 37). Domstolen henviser herved til en række tidligere domme, uden dog at nævne sag C-135/08, *Rottmann*, og C-34/09, *Zambrano*, som er de domme om dette emne, der er omtalt i pensum s. 495 f. Beskyttelsen af kerneindholdet giver ikke tredjelandstatsborgere nogen selvstændige rettigheder, men måske nogle afledte rettigheder, jf. præmis 38.

Det afgørende, for om art. 20 kan anvendes, er, om en udvisning af ægtefællen reelt vil tvinge unionsborgeren til at forlade unionens område som helhed, jf. præmis 39. Det forudsætter også, at der består et afhængighedsforhold, der gør, at unionsborgeren er nødsaget til at rejse med ægtefællen, jf. præmis 40. En sådan afledt opholdsret er dog ikke absolut og kan derfor afslås, hvor det er begrundet i den offentlige orden eller sikkerhed (præmis 44-45). Derimod kan det forhold, at unionsborgeren ikke råder over tilstrækkelige midler ikke i sig selv begrunde, at den afledte opholdsret fratages ægtefællen, idet dette ikke vil være proportionelt, jf. præmis 48.

Det er som udgangspunkt medlemsstaten, der fastsætter betingelserne for gennemførelsen af denne opholdsret, men medlemsstaten må dog sikre, at den effektive virkning af den ret, der følger af art. 20, ikke bringes i fare. Derfor skal de berørte have mulighed for at fremlægge de forhold, der kan indikere, at der eksisterer et afhængighedsforhold, jf. præmis 52.

Domstolen understreger, at i modsætning til mindreårige må voksne i princippet kunne føre en tilværelse uafhængigt af andre familiemedlemmer. Det er derfor alene i ganske særlige tilfælde, at der vil være et afhængighedsforhold, der kan begrunde en ægtefælles opholdsret, jf. præmis 56. Domstolen understreger, at der er en række forhold, der ikke i sig selv kan begrunde, at der er et afhængighedsforhold: at det er ønskværdigt af økonomiske årsager at blive sammen (præmis 57), hensynet til at bevare familieenheden (præmis 57) samt familiemæssige bånd (præmis 58). En retlig forpligtelse for ægtefæller til at bo sammen er heller ikke tilstrækkelig, jf. præmis 61.

Sammenfattende udvider dommen således området for beskyttelsen af kerneindholdet af unionsborgerskabet til i visse tilfælde også at kunne sikre en ægtefælle opholdsret og ikke kun sikre forældre til mindreårige unionsborgere. Dette var dog allerede blevet klart med dommen i C-82/16, *K.A.*, omtalt pensum s. 497. Denne opholdsret er dog begrænset og finder kun anvendelse i "ganske særlige tilfælde", hvilket Domstolen gør klart ved at afvise en række forhold som tilstrækkelige. Ikke desto mindre må dommen siges at være meget vidtgående, om ikke andet fordi den tvinger medlemsstaterne til at undersøge, om der er et sådant afhængighedsforhold. En af de vigtigere pointer i dommen er, at man ikke kan udvise ægtefællen alene med henvisning til, at unionsborgeren ikke har tilstrækkelige midler. Selvom dette normalt er et krav for at ikke-aktive unionsborgere (og deres familie) har opholdsret efter opholdsdirektivet, underkender Domstolen, at kravet bruges i disse tilfælde. I det omfang, der er en afledt opholdsret, supplerer denne dog den afledte opholdsret som eksisterende i forvejen, men kun for de unionsborgere der udøver eller har udøvet fri bevægelighed, jf. ovenfor.